

Vətən müharibəsində iştirak edən həmkarlarımızdan biri də Cumhuriyyət.az saytının baş redaktoru Nəsimi Şərəfxanlıdır. Qazi baş redaktor Cəbrayılın, Qubadlının və Laçının azad olunmasında cəsarətlə döyüşüb və Vətən qarşısında bir oğul kimi öz vəzifəsini layiqincə yerinə yetirib. Layihəmizin budəfəki qonağı Nəsimi Şərəfxanlıdır.

- Nəsimi müəllim, torpaqlarımızın azadlığı uğrunda döyüşə yollanan həmkarlarımızdan biri də Siziniz. Müharibəyə getməyə daxilən - mənən, ruhən hazır idinizmi? Bildiyim qədər, könüllü getmişiniz...

- Biz müharibədə böyümüş nəsilik. Qarabağ savaşının başlaması və şiddəti bizim yeniyetmə və gənclik dövrümüzdə düşdü. 1992-ci ildə orta məktəbin son sinfində oxuyanda bir neçə sinif yoldaşım ilə cəbhəyə yollanmışdıq. Yaşımız çatmadığından az sonra bizi geri qaytardılar. Sonra 1993-cü ildə ata yurdum işğal olundu, qohumlarımız qaçqın düşdü. Öz yurduna gedə bilməmək də bir başqa dərdi. Əslində 30 ilin hər anı müharibə, doğma torpaqların azad olunması hissi, arzusu ilə keçib. Buna görə də müharibəyə getməyə nəinki ruhən hazır idim, hətta bu arzu ilə yaşayırdım. Bu savaş bu xalqın taleyindən mütləq keçməliydi. Savaş getdiyim gün bir cümlə yazmışdım: "müharibəni övladlarımıza buraxmamaq". Millətin və dövlətin tarixində qızıl səhifə olan bu savaşda iştirak şərəfi idi. Bizim nəsil 30 illik həsrət, müqəddəs torpaqlarımız uğrunda qisas və intiqam hissində böyüyüb. Ruhları qarşısında baş əydiyimiz, məzarlarını ziyarət etdiyimiz zaman qanlarının yerdə qalmayacağına verdiyimiz söz üçün müharibə Tanrının bizə bəxş etdiyi fürsət idi. Qismən səfərbərliyin elan olunması arzumun reallaşması üçün böyük şans yaratdı.

- Hərbi rütbəni baş leytenantdır, ixtisasca filoloq-sunuz, özünüz də jurnalistika ilə məşğul olursunuz. Bu üç vəsib sahəni özünüzdə birləşdirməyiniz maraqlıdır.

Bir jurnalistin döyüşçü kimi özünü ifadə etməsi çətin olmadı ki? Cəbhə həyata adaptasiyanız necə oldu?

- İstər zabit, istərsə də əsgər kimi, fərq etmərə, Vətən müharibəsinə qatılmaq elə bir məqamdır ki, bütün digər peşə, vəzifə, ictimai mövqelər arxa plana keçir. Zabit kimi 2006-cı ildə xidmət keçmişdim, amma bu dəfə formanı geyinəndə tam başqa bir hiss və qürur keçirdim. Bu, sözlə ifadə olunmayan bir haldır. Savaşa qatılan hər kəs bu hissi keçirirdi. Bir səngərdə olan, bir yerdə döyüşə qatılan oğlanlar sanki illərdi bir-birini tanıyırmış kimi davranırdı. Müharibəyə adaptasiya olmaq deyərək bir proses yaşamadığımız ki, elə bil dünyaya gələndən bu savaşın içində olmuşduq. Əslində 44 gün ömrümüzün içində yaşadığımız ayrı bir ömürdür. Elə bir ömür ki, burada ailə, qohum, dost, ev-əşik anlayışı fərqlidir. Bu ömürdə ölüm yoxdur, kədər yoxdur, əzabı-çətinliyi belə zövqlüdür. Müharibə cəbhə yoldaşının şəhid olduğu anı yaşamaq, digər tərəfdən uğurlu əməliyyatların xəbərini almaq, eyni anda həm sevinməyin həm də kədərlənməyin nə olduğunu yaşadır. Eyni zamanda ailənə, sevdiklərinə bir daha geri dönməyəcəyini kimi hisslər yaşayır-

san. Tezliklə sağ-salamat dönüb sevdiklərinə qovuşmaq hisslərini yaşamaq da gözəl duyğulardandır. Mülki əhalinin bizim üçün göndərdiyi əsgər yardımları içərisində məktəblilərin "Bizim yaşımız çatmır, ancaq sizlərin yanında olmaq istəyirik" kimi məktublarını oxuyarkən qürurlanırsan. 44 günlük müharibə yetişən gəncliyimizlə qürurlanmağa haqqımızın olduğunu da göstərdi. Bəzən ən təhlükəli, geri dönüşün olmadığı anlarda yarımqıq qalan arzuları da 44 günlük müharibədə yaşadıq. Mülki həyata adaptasiya olunmağa gəlincə, ilk vaxtlar bu qismən çətinlik yaratdı. Döyüşdən çıxdığımız ilk vaxtlar bu hiss olunmurdu, lakin sonralar döyüşləri xatırlayırdım. Ona görə də psixoloji cəhətdən özümü narahat hiss etirdim...

- Əsgər və zabitlərimizin, könüllülərimizin, səfərbərliklə gedənlərin Vətən müharibəsində göstərdiyi igidliyi, şücaəti necə qiymətləndirərdiniz?

- Azərbaycan hərbiçilərinin Qarabağ savaşında qəhrəmanlığı və şücaəti haqqında hələ illər sonra da danışılacaq, bu qəhrəmanlıq əfsanələşdiriləcək. Əsgərlərim övladım yaşda idilər, elə övlad gözündə gördüyüm bu igidlər dözümlülüyü, möhkəmliyi, təmkini ilə mənim üçün yaş kriteriyasını darmadağın etdilər. 19-20 yaşlı uşaqların ən sət şertlər altında, qan, ölüm əhatəsində göstərdikləri dəyanət möcüzə idi. Sultanov soyadlı bir əsgəri vardı, 20 yaş tamam olmamışdı, fiziki baxımdan da elə cüssəli deyildi. Bir dəfə mövqe dəyişikliyi zamanı hərəkətdə olarkən zarafatla dedim ki, sən çəkəndən ağır yük daşımağa görə rekordlar kitabına düşərsən. Dönüb dedi ki, komandır, yükü bədənə yox ürəyim daşıyır. Bax, belə oğullarla birgə olmaq bir başqa dünyada olmaq idi. Mülki həyatda olanda deyirik ki, sənə canım qurban. Məqamı gələndə canını fəda etməyi bacaran oğullarımızı gördük Vətən müharibəsində. Onlar gözünü qırpmadan sinələrini düşmən gülləsinə siper etdilər. Çünki Vətən, torpaq onlara əmanət idi. Torpağın düşməndən azad olunması onlar üçün candan, qandan irəli idi. Cəbrayıl uğrunda döyüşlər zamanı yoldaşlarımızdan şəhid olanlar var idi. Allah onlara rəhmət eləsin. Bəzən elə vəziyyətlərə düşürdük ki, su və başqa ehtiyacları əldə edə bilmirdik. Həmçinin, döyüş yoldaşlarımızı itirməyimiz bizə mənəvi və psixoloji təsir edirdi. İllər keçsə də onları əsla unuda bilməyəcəyik. Bu bizim yaddaşımızda əbədi qalacaq.

- Müharibədə iştirak etməklə həm də böyük bir tarixin yaşanmasına şahidlik etdiniz. Bu barədə təəssürləriniz maraqlıdır. Bu tarixin yaradılmasına şahidlik etmək necə bir hissdir?

- Tarixin hansı dönəmində, hansı məkanda yaşamaq insan həyatını müəyyənləşdirən mühüm faktordur. Azərbaycan milli qələbəsinin şahidi olmaq, bu zamanda yaşamaq özü bir

Qazi jurnalist Nəsimi Şərəfxanlı Zəfər gününədək vuruşdu..

Nəsimi Şərəfxanlı: "Əslində 44 gün ömrümüzün içində yaşadığımız ayrı bir ömürdür"

"Müharibəyə getməyə nəinki ruhən hazır idim, hətta bu arzu ilə yaşayırdım"

xoşbəxtlikdi. Bu qələbədə zərrə qədər belə payı olmaq isə ikiqat xoşbəxtlikdir. Bir qabdan çörək yeyib, su içib, bir səngəri bölüşdüyün igidlərin həyatda olmadığını düşünmək ağırdır. Şehidlərimiz hər zaman qürurlanılaq. Bizim qarşımızda ermənilər var. Onlar elə düşməndir ki, illərdir bu ərazilərdə pusqular qurub. Onlar savaşa bilmir, ancaq qorxub qaçır. Qaçdıqca əraziləri minalayırlar. Amma Azərbaycan Ordusu onların düşündüyündən də güclü, yüksək hərbi biliklərə malikdir. Odur ki, biz nə özümlüyün, nə də əsgərlərimizin onların təhlərinə düşməsinə imkan verdik.

- Vətən müharibəsində tarixi zəfərimizi şərtləndirən əsas amillər nə oldu?

- Bu qələbə xalqın və xalığın məqamında haqqın bərpası idi. 30 il ərzində heç vaxt heç bir azərbaycanlının beynində Qarabağın əbədi itirilməsi fikri olmadı. Ən başlıca şərt bu inam idi. Biz xalq olaraq qələbəmizə inanırıq və bu inam ətrafında da ümumxalq səfərbərliyi reallaşdı. Şuşada əlbəyaxa döyüşən qəhrəman əsgərdən yenəcə dil açıb "nooldu Paşinyan" improvizəsi edən körpəyədək bütöv bir xalq bir orduya çevrildi. Bu ümumxalq qələbəsi idi və bu qələbəyə hər bir azərbaycanlı öz imzasını atdı.

- Bir qazi jurnalist kimi cəmiyyətin, dövlətin Siza verdiyi dəyər yetərincədir?

- Vətən müharibəsi hər şeydən öncə vətəndaşlıq borcudur. Bu borc heç bir qarşılıq gözləmədən ödənilməli borcudur. Bəli, şəhidlər, qazilərə bağlı müxtəlif

dövlət proqramları həyata keçirilir. Amma düşmənlə döyüşüb vətəni, dövləti, əzizlərini müdafiə etməyə görə qarşılıq gözləməyi də qəbul etmərəm. Bu baxımdan dövlətimizdən istəyim azad vətən və xoşbəxt vətəndaşdır.

- Döyüş yolunuz haraldan keçdi?

- Döyüşlərə Cəbrayıl rayonunun kəndlərindən başlamışam, sonrakı döyüş yolu Qubadlı, Laçın, Xocavənddən keçib. O torpaqlara ilk ayaq basmaq böyük sevinc idi. Sanki dağ, dərə, yollar da sevinirdi. döyüşlərimiz Cəbrayıl istiqamətində baş tutdu. Ən çətin günlərimiz də elə Cəbrayıldı oldu. Bundan sonra Qubadlı istiqamətində müharibə davam etdi.

- Müharibədə gərgin döyüş anlarını ifadə etmək üçün nə isə yazmaq istərdinizmi?

- Müharibə ilə bağlı xatirələr çoxdu. Cəbrayıl düşmən tərəfindən viran edilən xarabalıqlarda bir neçə gün gecələdik. Uçuq evlərdən birində yatırıdım. Uçuq ev deyirəm, lakin o evdə 30 il bundan əvvələ aid olan nə qədər xatirələr var idi. Həmin evdə bir uşaq beşiği var idi. Beşik paslanmış, əzilmiş, sadəcə məkəti qalmışdı. Üzərindən 30 il vaxt keçmişdi. Hər dəfə ona baxanda qəribə hisslər keçirirdim. Beynimdə o evdə 30 il əvvəl yaşamış azərbaycanlıların xatirələri canlanırdı. Bəlkə o beşikdə olan körpə özü də indi döyüşlərdə idi. Onların öz yurd-yuvalarından didərgin düşmələri, yəni bura qayıdacaqları gözümün qabağına gəlirdi. O

evdə illərin həsrəti, sönmüş ümidlər var idi. Lakin mən onların yenidən közərdiyini hiss etirdim.

- Jurnalistin bir neçə günün içində döyüşçüyə çevrilməsi necə hissdir?

- Müharibənin ilk günlərində Ordumuzun uğurları, əldə olunan qənimətlər, düşmənin döyüş bayrağını və silah-sursatını qoyub qaçması əsgərlərdə böyük ruh yüksəkliyi yaratmışdı. Qələbənin qısa bir zamanda əldə olunmasına böyük inamımız vardı. Bildiyiniz kimi, bu istiqamətlərdə coğrafi relyef və iqlim olduqca əlverişsiz idi. Düşmən istehkamının olduqca güclü olmasına baxmayaraq, müharibənin ilk günlərində Füzuli və Cəbrayıl istiqamətində ciddi uğurlar əldə olundu.

- Heç zaman unuda bilmədiyiniz döyüşlər barədə danımağınız maraqlı oldu...

- Cəbrayıl ərazisinə çatan kimi bizim olduğumuz avtobusun üzərinə "cəhənnəm" deyilən silah atıldı. Avtobusun düz üstündən keçdi. O an şəhid olduğumuzu hiss etdik. Allah qorudu, yoxsa həmin gün şəhidlik zirvəsinə yüksələcəkdik. Gecə saat 3-ə işləyirdi. Cəbrayıldı düşmənin üzərinə hücum etdik. Böyük komandirimiz həmin döyüşdə şəhid oldu. Kəndi alıb çıxanda ermənilər maşınını partlatmışdılar. Cəbrayıldan Qubadlıya gedərkən qaranlıqdan işıqlığa çıxdığımız an minamyotlardan atırdılar. Biz bir cərgə ilə gərdirdik. Qarşımıza bir it çıxdı. Həmin it gəlib yanımdan keçdi. Sonradan bildik ki, ermənilər həmin itin başına kamera yerləşdiriblər ki, bizi izləsinlər, onlara görüntü versin, onlar da bizi aydın şəkildə vura bilsinlər. Cəbrayıldan Qubadlıya piyada dağlarla, 2 saat dayanmadan yol getdik. Gecə Qubadlıya çatdıq. Orada gecələdik. Çox vaxt dağların arasında yer qazıb orada yatırıdım.

Laçına çatmışdıq. Laçın çox gözəl yerdə. Laçında bir neçə gün dağda qaldıq. Laçın dəhlizindən su doldurub gətirirdik. Daha sonra qaldığımız yerin vurulacağını bildiyimizə görə aşağı - tankçı əsgərlərin yanına düşdük. Orada özüümüze yer hazırladıq. Böyük moruq sahəsi var idi. Yoldaşlarımızdan biri orada kiçik bir koma tapdı. Hamımız ora yerləşdik. Həmin yerdə bizdən öncə ermənilər gizlənmiş. Onlara məxsus çox şey tapmışdıq.